

celălalt "pe neștiute" (un basm în cheie parodică, la urma urmei) poate ascunde și sensibilitate, și sarcasm, și - în primul rând - foarte mult farmec. Această performanță i se datorează

unei tinere actrițe, Isabela Iacupovici, care, punându-și la bătaie farmecul propriu (e un fel de Carmen Galin la debut), "adună" reprezentanța în jurul ei (cu sprijinul unei alte tinere actrițe

talentate, Nadiana Sălăgean) și îi dă sens. Este tot ceea ce, mă tem, voi reține din acest spectacol.

Alice Georgescu

La cruelle époque

Tanța și Costel

Personajele cele mai populare ale lui Ion Băieșu au avut norocul de a fi lansate în lume de doi actori nu numai foarte buni, ci și foarte potriviți pentru aceste roluri. Regretații Coca Andronescu și Octavian Cotescu au datorat însă și ei - mai ales prima - mult din notorietatea lor faptului că s-au identificat cu îndrăgostirii din gara Medgidia, unde azi o bodegă poartă numele „La Tanța și Costel”. Talentul lui Băieșu, vizibil mai mult în proza scurtă decât în teatru, a nemurit și personajele, și actorii. Indiscutabil, Băieșu avea talent, prea mult talent. Scria prea ușor și prindea prea bine anecdota pentru a căuta mai adânc, mai departe. În teatru, tipul de talent al lui Ion Băieșu îi va fi adus scriitorului multe satisfacții, dar probabil și regretul că nu se poate măsura cu înaintașul Caragiale și nici măcar cu contemporanul său Mazilu.

La piesele lui Băieșu râzi și le uiți. Nu mai știi despre ce era vorba în *Preșul*, sau în *Alibi*, sau în... Deși le-am văzut, ca fiecare, de multe ori. Tanța și Costel au fost personajele unei serii de scheciuri cu doi soți înduioșători și prostuți. Nu mai țineam minte nimic despre ei decât că s-au cunoscut pe peronul gării Medgidia.

Mai sunt Tanța și Costel, cum se spune, „actuali”? Dacă acesta a fost pariul actorului Vasile Toma, care a regizat spectacolul de la Galați și l-a jucat în compania Taniei Popa, pot să-i spun net că l-a pierdut. Și nu din cauza lui, ci a personajelor. Dacă Tipătescu și Cațavencu, ba chiar și Spirache Necșulescu al lui Mușatescu sunt vii și se simt chiar mai bine după '89, Tanța și Costel nu mai există.

Tânărul achizitor de la „Oraca” și casiera, de vreo 18 ani, ținută din scurt de părinți și obsedată de „numerar”, au intrat în vitrina muzeului. Fiind preocupați de probleme

mărunte și foarte legate de imediat, vrând să stâmească râsul și melancolia cu chestiuni „la zi”, Tanța și Costel nu mai au nici un corespondent în realitate. La premiera bucureșteană a spectacolului veniseră mulți tineri, liceeni și studenți, care vădit nu înțelegeau nimic. Mulți au plecat înainte de sfârșit, ceea ce acum 20-30 de ani sigur nu se întâmpla. De altfel, sigur e că nici Ion Băieșu însuși nu le cerea Tanței și lui Costel să sfideze eremitatea precum Romeo și Julieta ori Ulise și Penelopa. În aceste condiții, regizorul avea două posibilități. Sau mai multe, cine

știe, dar eu acum nu văd decât două. Ori îi „actualiza”, prin decupajul replicilor, în momente extratextuale, pe cei doi, ceea ce ar fi fost cam greu fără să masacreze replica lui Băieșu, ori, mai simplu, îi făcea „de epocă”. Hotărât, apăsător, făcea din *Tanța și Costel* un „Memorialul durerii” de Oraca-Gostat, un Canal penitenciar Medgidia-Lehliu.

Ca orice spectator care se visează regizor, vedeam pusă problema epocii cu minte și ochi de contemporan care privește înapoi cu mânie. Cine l-a făcut pe Costel doar un Costel și pe Tanța o biată Tanță?! Contextul (materialist-dialectic și) istoric. Se putea încropi o dramă, se putea schița un fundal, un context - repet. Se putea plânge la *Tanța și Costel* așa cum s-a răs în anii '60, când nici americanii nu veniseră, dar și rușii pleaseră, iar lumea spera că, poate, cine știe... Vasile Toma, altfel actor de talent și cu inspirație în cheia comică, a trecut pe lângă șansa de a-i ridica pentru prima oară pe Tanța și pe

Costel la nivel de simboluri ale unui timp.

Dar așa, supă călduță... cu două scaune puse în fața unei cortine lucioase de staniol, doi actori drăguți și tineri au făcut o treabă bunisăoară bazată pe vitalitate. I-au făcut pe „Tanța și Costel” atemporal și totuși apăsați de vreme. Față de celebrul lor model, Toma și Popa au fost mai sprintari, mai tineri, mai nonșalanți, dar n-au trecut de divertisment, deși exista, e drept că nu în text, ci în memoria colectivă, niște material pentru asta. Păcat că lui Vasile Toma i-a lipsit o idee puternică prin care să-i răsucescă pe eroi cu fața spre un public nou într-un text care, din simpatic și modest, ar fi putut deveni, cu accentele puse altfel, provocator.

TANȚA ȘI COSTEL de Ion Băieșu • TEATRUL DRAMATIC din GALAȚI • Data reprezentației: 20 aprilie 1999 • Regia: Vasile Toma • Distribuția: Tania Popa (Tanța), Vasile Toma (Costel).

Așa cum sper că Vasile Toma știe, unui regizor, profesionist sau amator, îi trebuie mai întâi o idee. Restul e tehnică. În fapt, Vasile Toma și partenera lui, agreabilă dar nu memorabilă, i-au lăsat pe soții lui Băieșu într-un niciunde incomod, roși de timp, dar încercând, cu atât mai nepotrivit, să-l sfideze. Tanța și Costel nu mai interesează. Vremea lor însă...

Horia Gârbea

